

М. М. Романюк, М. В. Галушко

Промінь - двотижневик (Вашківці)

«ПРОМІНЬ» — учительський двотижневик. Видавали 1904—07 у м. Вашківці (нині Вижницького р-ну Чернівецької обл.). Суспільно-науковий орган руско-українського (1904), українського (1905—06) учительства, незалежний орган українського учительства (1907). Друкували 1 і 15 числа кожного місяця. Відповідальні редактори: І. Адам (1904, 1905, ч. 1—3), А. Гринцишин (1905, ч. 4—22/23/24 — 1906, ч. 1—8/9), І. Герасимович (1907, ч. 2— 14/16). Організація українського вчительства, його участь у громадському житті суспільства, розбудова українського крайового шкільництва — провідні теми публікацій. У часописі вміщували матеріали про виборчий рух у Буковині, інформативні звіти про учительські віча, передові й програмні статті, відозви стосовно «економічної і духовної організації всіх учительських руских сил з Галичини і Буковини» (1904, ч. 13), що дали почин до заснування товариства «Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок», згодом — «Взаємної помочі українського вчительства». Під рубрикою «Інтерпретація галицьких законів шкільних» систематично публікували інформацію щодо «регуляції учительської платні» у Буковині й Галичині, про сеймові «благодати» для буковинського вчительства тощо. Друкували матеріали з проблем крайового шкільництва, педагогічно-дидактичні статті. 1905—06 публікували цінні матеріали до історії українського шкільництва — працю «Розвій народного шкільництва на Буковині» І. Карбулицького, статті й дописи про шкільництво за кордоном, цікаві наукові розвідки («Що таке народна школа?» І. Радецького, «Про календар» М. Драгоманова, «Символізм в народній пісні» Н. Кобринської тощо), літературно-творчі характеристики І. Нечуя-Левицького, Б. Грінченка, І. Франка, М. Павлика, М. Старицького, ювілейні статті про журналіста Р. Сембратовича, українського громадського діяча Буковини Є. Пігуляка, філософа Е. Канта та ін. Під рубрикою «Всячина», виділяючи підрубрики «З Буковини», «З Галичини», «З України», подавали хроніку організаційного життя українського

вчительства та культурно-освітніх подій і заходів; під рубрикою «Кадіслане» — публікації виступів членів окремих українських демократичних партій, повідомлення з окружних учительських конференцій у Галичині й Буковині, відозви та приватні спростування. Від 1907 редакція, наголошуючи на просвітній місії часопису, вмістила низку публікацій під назвою «Кілька думок про виклади і відчити для селян», в яких розглядала проблеми освіти широких народних мас і роль у цьому школи та вчителя. Під рубрикою «Наш альбом» друкували поезії І. Франка, Я. Весоловського, І. Діброви, М. Дашкевича, О. Коваленка та ін., переклади В. Лебедової «Із поезії підпільної Росії». Мала проза була представлена творами переважно крайових письменників — Н. Кобринської, Я. Корчака. Під рубрикою «Малий фейлетон» друкували сатиричні нариси, фейлетони О. Маковея («Записки професора», «В роковини смерті Т. Шевченка»), Л. Ткачука («Справозданє з вечера в честь Т. Шевченка», «Не поетова побіда»), І. Діброви («Щастє»), Н. Кобринської («У Нечуя») тощо. 1907 запроваджено рубрику «Гумористичний куток». У бібліографічній частині часопису інформували про нові видання, подавала оцінки та рецензії на окремі праці та підручники, що могли зацікавити українських учителів, статі корисними в навчально-виховному процесі. Під назвами «Бібліографія», «Нові книжочки для наших діточок», «Книги заслані до редакції» пропагували книги українських та зарубіжних авторів. 1907 редакція «на бажання читачів» запровадила рубрику «З газет і журналів», де вміщували цікаві передруки з російських, польських, німецьких та українських часописів на загальногромадські й учительські теми. Особливу увагу привертали публікації про «вільну школу» з чеських журналів.

Рекомендована література

1. Українська преса і періодичні видання на Буковині // Буковина, її сучасне і минуле. Париж; Філадельфія; Детройт, 1956;
2. Животко А. Історія української преси. Мюнхен, 1989—90;
3. Романюк М. М., Галушко М. В. Українські часописи Північної Буковини (1870—1940 рр.). Л., 1999.

Бібліографічний опис:

Промінь - двотижневик (Вашківці) / М. М. Романюк, М. В. Галушко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. - Режим

доступу: <https://esu.com.ua/article-884188>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).